

7/2011

XB-1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

N. K. Jemisinová:
Nenulové pravděpodobnosti

Daniel Abraham:
Směnárník a Lord Iron:
Ekonomická pohádka

České povídky

Jana Dvořáková:
Spojení

Jan A. Novák:
Přízrak z hlubin

Publicistika

Pavel Žďárek:
Vetřelci a Predátoři

Martin Šust
Rozhovor
s Mikem Resnickem

Cena: 75 Kč – 3,05 euro

9 771804 660004

Mike Resnick
Kilimandžáro:
Bajka o Utopii

XB-1

Předplatné časopisu
XB-1 si můžete na
www.send.cz
objednat na rok,
na půl roku nebo si
přes předplatné můžete
koupit i jednotlivá čísla
a to i zpětně!

V takovém případě za
vás hradíme poštovné.

www.casopisxb1.cz

XB-1 až domů
**s poštovním
zdarma!**

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

N. K. Jemisinová: Nenulové pravděpodobnosti	3
Mike Resnick: Kilimandžáro: Bajka o Utopii	6
Daniel Abraham: Směnárník a Lord Iron...	30

Domácí SF

Jana Dvořáčková: Spojení	39
Jan A. Novák: Přízrak z hlubin	52

Publicistika

<i>Digitální aréna:</i> Zaklínač 2	60
<i>Digitální aréna:</i> Darkspore	61
<i>Rozhovor:</i> Mike Resnick	62
Ivan Adamovič: Život s pocitem úžasu 5	64
Pavel Žďárek: Vetřelci a Predátoři	65

Fantastická věda

Mořské chiméry; Komety vytloukly z Titanu atmosféru; Játra z kůže	63
--	----

Filmfaroniáda

<i>Filmová soutěž:</i> Otec prasátek	68
<i>Filmové premiéry:</i> Piráti z Karibiku: Na vlnách podivna; Skyline; Paul; Battlestar Galactica: Břítva; Donnie Darko; Nová dcera; Kazatel;	
Kniha krve; Hra o trůny; <i>Klapka!</i>	69

Vivisektor

<i>Lupa:</i> Petr Heteša: Ruská ruleta	73
<i>Čtenáři čtenářům;</i>	
František Novotný: Prsten od vévodkyně;	
B. Morrison: Archa;	
Alexej Pechov: Kroniky Sialy - Tulák ve stínech;	
Tim Powers: Tři dny do nikdy; Dean Koontz: Záblesk;	
Alex Scarrow: Poslední světlo;	
Jeremy Robinson: Zóna nebezpečí;	
Robert Erwin Howard: Zpátky do temnoty;	
Ilona Andrews: Magie mrtvých;	
William Gibson: Rozpoznání vzorů;	
Jana Rečková: Dračí mor; Maximum Ride;	
Thor: Vikingové; <i>Nové knihy</i>	74

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Vydává

Konektor XB 1 s.r.o.

Praha, Vinohrady,

Korunní 810/104, PSČ 101 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a.s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a.s.

prodejny firmy Relay

Číslo vychází 5. 7. 2011

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Martin Zhouf

Akademie

Tak nám skončila letošní šestnáctá Akademie SFFH, Sfingy byly rozdané, a lidé se po slavnostní akci rozešli do svých domovů.

Ale, jako ostatně každý rok, okamžitě potom vypukla velká a hlavně ostrá (až urážlivá) debata na některých SF stránkách o významu, o pořadatelích, o...

Jsem zakládající člen Akademie a také mám vůči ní výhrady, ale je to určitým způsobem zhodnocení uplynulého roku v naší branži. Když se tato společnost zakládala, nebylo jejím hlavním úkolem ani tak rozdat co nejvíc cen, jako spíše dostat SF do médií, aby se pomohlo našemu žánru dostat se z takzvaného ghettá a odstranit takový ten pohrdavý pohled „normální“ společnosti na ty scifistické blázný (ať už spisovatele, nakladatele, nebo čtenáře). To se nepovedlo.

Když srovnáme naše šestnáctileté úsilí třeba s Magnesii Liteou (5 let), která je v televizi, novinách a pomáhá tak dobrým knihám, tak v tom jsme zklamali. Prostě to děláme i nadále jako v počátcích, tedy amatérsky, zadarmo a z nadšení. Ne, že by to bylo špatně, ale vlastně stále zůstáváme v tom svém ghettu. I když se pořadatelé snaží, jako hosté na předání přicházejí známí a „profláknutí“ lidé, ať už zpěváci nebo ministryně, nedokážeme to mediálně využít.

Navíc si myslím, že předávání velkého množství cen (letos patnáct) je hodně a některé, pokud by se nezrušily vůbec, by bylo vhodné přesunout jinam, třeba na Parcon. Tři ceny pro jednu knihu, byť je výborná, je devalvace ceny jako takové. Kromě toho akademici (tj. lidé profesně spojení se sci-fi) a při své práci nestíhají přečíst tu záplavu knih a povídek, která za rok vyjde. Když to letos Richard Podaný na předávání shrnoval, uvědomil jsem si, že bych musel číst přibližně dvě knížky denně, abych mohl říct, že jsem zvládl všechno. Navíc v mnoha případech dochází ke střetu zájmů, kdy spisovatel, překladatel, nakladatel, šéfredaktor přece nemůže hlasovat pro své věci, neb jest to neetické.

Dělat takovou rozsáhlou akci jen ve svém osobním volnu prostě profesionálně nejde. Výsledkem je potom nespokojenost a znechucení, které vrcholí odchodem odborníků z Akademie, například v poslední době právě výše jmenovaného Richarda Podaného, nebo nakladatele Roberta Pilcha.

Otázkou je, co dál. Buď budeme pokračovat v nastoupené cestě a budeme mít jakous takous (nemím to pejorativně) Akademii, která bude stát na práci několika nadšenců, nebo se s tím musí něco udělat. Další otázkou je, jestli k tomu jsou chuť, síly a také peníze.

Neboť, jak známo: Peníze jsou až na prvním místě.

Vlado Ríša

Ztráty

Po dlouhé a těžké nemoci zemřela spisovatelka, publicistka

Martina Šrámková

*13. 10. 1967 – + 8.6.2011

Martina pracovala jako novinářka v mnoha časopisech a novinách, naposledy psala pro deník .cz.

Se svými povídkami se účastnila soutěží, stala se Lady fantasy a v Ikarovi 2005 získala 3. místo. Jako většina autorů začala s kratšími texty, nejdříve s klasickou fantasy, později napsala několik science fiction i ryze fantastických příběhů. Za všechny jmenujme povídky *Jiskřivé víno, bílý sníh* (2004), *Dluhy Pana kocoura* (2005), *Dům hrůzy jezdí po vesnicích poutích* (2005), *Svět podle Rosenfeldera* (2006) či *Jiný živočišný druh* (2009). V roce 2008 publikovala svou první knihu *Mark Stone - Krvavé arény*. Další její knihou byla *Doba krkavců* – 2009. Odešla scifistka, spisovatelka, kamarádka...

Trička XB-1

Chtěli byste mít tričko XB-1?

Není žádný problém.

Kvalitní bavlněná trička s motivy obálek našeho časopisu si můžete objednat na adrese tricka@casopisxb1.cz.

Vyberte si obálku, která se vám nejvíc líbí, kromě dubnového čísla, na které nemáme „tričkovou“ práva. Barva triček pouze černá. Všechny normální velikosti.

Chcete-li se podívat, jak vypadají, jukněte na náš web:

(<http://www.casopisxb1.cz/>)

Cena 470 Kč včetně poštovného.

Magazín F&SF skončil

Zdá se, že současná doba nepřeje jakémukoli periodiku, jež spoléhá pouze na text, ať už jakéhokoli charakteru. Po nedávném zrušení časopisu Ikarie a následně i slovenské Fantázie s velkou lítostí oznamujeme rovněž konec vydávání české edice The Magazine of Fantasy & Science Fiction. Redakce magazínu děkuje všem čtenářům za jejich věrnost a podporu. Doufáme, že i v budoucnu čtenář fantastiky najde na českém trhu kvalitní

fantastiku, ačkoli se zdá, že jí vallem ubývá.

Ceny Nebula

Letošní ceny organizace *Science Fiction and Fantasy Writers of America* byly uděleny 21. května ve Washingtonu DC během Nebula Awards víkendu.

Román

Blackout/All Clear, Connie Willis (Spectra)

Novela

„The Lady Who Plucked Red Flowers beneath the Queen’s Window“, Rachel Swirsky (Subterranean Summer '10)

Dlouhá povídka

„That Leviathan, Whom Thou Hast Made“, Eric James Stone (Analog 9/10)

Krátká povídka (remíza)

„How Interesting: A Tiny Man“, Harlan Ellison® (Realms of Fantasy 2/10)
„Ponies“, Kij Johnson (Tor.com 1/17/10)

Ray Bradbury Award

(cena pro nejlepší dramatickou tvorbu)
Inception (č. Počátek)

Andre Norton Award

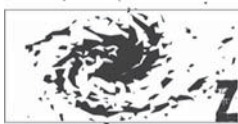
(cena pro nejlepší román pro mládež)
I Shall Wear Midnight, Terry Pratchett (Gollancz; HarperCollins; č. chystá Talpress v září 2011)

Spisovatel Richard Šusta se oženil

11. 6. v 11.06 hodin se v Praze oženil učitel a sci-fi spisovatel Richard Šusta, autor knih *Ztroskotaný čas*, *Vlákna hyperčasu*, *Dotek nulačasu*, *Narka...* Jeho ženou se stala Eva Mitisková.

Blahopřejeme.

N. K. Jemisinová

Nenulové pravděpodobnosti

(NON-ZERO PROBABILITIES)

Adele se každé ráno chystá na cestu do práce jako válečník do bitvy. Napřed se pomodlí, jak ke křesťanskému pánubohu svých irských předků, tak k orišům svých afrických předků – k těm druhým má o něco dál, ale pracuje na tom. Pak následuje bylinková koupel, ve které nechybí sušená čekanka a pimentovník, je to směs, kterou dostala od prodavačky v místním bylinkářství. (Nijak zvlášť španělsky neumí, ale na tom taky pracuje. Slovo pro dnešek je *suerte*.) Pak, když voní zhruba jako káva a dýňový koláč, začne vrstvit brnění: plaketu svatého Kryštofa, kterou jí poslala její matka jako ochranu na cestách. Sponu do vlasů, kterou měla na sobě, když se rozešla s Larrym, což považuje za nejlepší rozhodnutí svého života. Když to vypadá na obzvlášť nebezpečný den, bere si i kalhotky, ve kterých prožila svůj první samonavozený postlarryovský orgasmus. Po tom všem praní po veřejných prádelnách jsou trochu odrbané, ale víceméně v pořádku. (Teď už je pere v ruce, v Perwollu, a suší ve vodorovné poloze.)

Pak se vydává na cestu do práce. Na bicyklu už nejedí, i když ho pořád má. Sousedka odvedle si zlomila ruku, když jí za jízdy z něčeho nic upadlo přední kolo. Mohlo to být cokoliv. Blbá náhoda. Ale stejně.

A tak Adele vyráží. Když je hezky, máchá rukama a užívá si sluníčka, když prší, pere se s tím dementním deštíkem. (Pod střechou už ho zásadně neotevřít.) A dává si pozor na lidi, kteří nejsou tak dobře chránění. Na lásku jsou třeba dva, ale na pořádné průser ti stačí srážka s jedním blbcem, jak se tam u nich říká. A vida, vida, ušla sotva tři bloky a najednou hrozná rána a země se třese a houkají autoalarmy a lidi ječí a začínají utíkat. Vyvalí se dým plný palčivého ozonu a pachuti špinavé krve. Když Adele dojde na roh, nervózní a připravená utéct, uvidí Franklinské kyvadlo, malinkatý vláček, který část své krátké trasy překonává nad zemí, jak leží rozvalené přes celou Atlantic Avenue jako vyplavená hliníková velryba. Vykojelo, spadlo z výšky deseti metrů a nejspíš zabilo všechny uvnitř, pod ním a poblíž.

Adele jde pomáhat, to se rozumí, ale i když společně s dalšími milosrdnými samaritány vytahuje z trosek nehybná těla a sténající raněné, stejně si nemůže pomoci – cítí, že jimi tak nějak pohrdá. Ten vztek je jenom zástěrka, je jednodušší mít vztek než si zoufat nad rozdrcenými údy, zmarněnými životy. Taky se trochu stydí, ale drží se radši vzteku, protože ten je lepší štít.

Mělo je to napadnout. Pravděpodobnost, že ten vlak vykojčí, se blížila nule. Takže to byla jenom otázka času.

Dala si to dohromady díky sousedovi (tomu přes chodbu), dávno před tím, než si šilení matematici stačili přechroustat svoje rovnice.

„Sleduj,“ vyzval ji a položil před ni na konferenční stolek lícem dolů balíček karet. (V hrnečcích na stolku měli kafe s poctivou kapkou Bailey's. Byl to docela bezva chlap, takže se Adele nestyděla nabídnout mu něco takového.) Zamíchal je s profesionální rychlostí, jen se míhaly před očima, sejmul, znovu zamíchal, pak celý balíček vzal a rozložil před ní do vějíře, pořád lícem dolů. „Vytáhni si kartu.“

Adele si vytáhla. Žolíka.

„Jenom dva na balíček,“ řekl, zamíchal a znovu rozprostřel vějíř. „Vytáhni si další.“

Udělal to a dostala dalšího žolíka.

„Náhoda,“ nedala se přesvědčit. (Bylo to před pár měsíci, tehdy o tom ještě pochybovala.)

Zavrtěl hlavou a odložil karty. Z kapsy vylovil dvě kostky. (Byl dost bezva na to, aby ho pozvala dál, ale úplně normální tedy rozhodně nebyl.) „Mrkni na tohle,“ řekl a hodil je na stolek. Dvě jedničky. Sebral je, zatřásl jimi v hrsti, znova hodil. Další dvě jedničky. Třetím hodem padly dvě šestky, Adele na ně vítězoslavně ukázala prstem. Ale čtvrtý hod byly zase dvě jedničky.

„Nejsou cinknutý, pokud tě to napadlo,“ ubezpečil ji. „Nemají zatížený hrany nebo tak. Mám je z večerky tady v ulici, z hromady krámů, co tam ten dědula vyhazoval, aby měl víc místa na regály s jídlem. Jsou úplně nové, byly ještě zabalený.“

„Třeba jsou prostě vadný,“ zvažovala Adele.

„Ale s těma kartama nic není. A s tvejma prstama taky ne.“ Naklonil se k ní, pohled měl soustředěný navzdory příjemné mlze, o kterou se postaralo Bailey's. „Dvě jedničky třikrát ze čtyř hodů? A čtvrtý dvě šestky. To by se nemělo stát ani s cinknutejma kostkami. A teď koukej na tohle.“

Palec volné ruky pečlivě zabalil do dlaně a stiskl zbylými prsty. Pak hodil kostky znovu, tentokrát šestkrát. Tak jako tak padly dvakrát dvě jedničky, ale došlo i na zbylá čísla. Čtyřky a trojky a dvojky a pětky. Dvě šestky jenom jednou.

„Hele, to je ale hovadina,“ řekla Adele.

„Jo. Ale funguje to.“

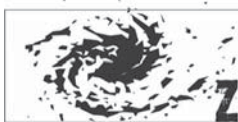
Měl pravdu. A tak se Adele rozhodla načíst si něco o bozích štěstěny a snažit se nerozbítet zrcadla. A podívat se, jestli nenajde v tom zarostlém trávníku za barákem čtyřlístek. (Prodávají je v čínské čtvrti, ale doneslo se jí, že jsou falešné.) Za posledních pár měsíců ten trávník pročesávala několikrát, jednou celé hodiny. Zatím nic, ale optimismus ji neopouští.

Takhle se zbláznil jenom New York. Yonkers? V pořádku. Jersey? Totéž. Long Island? No, pořád je to Long Island. Ale od východního New Yorku dál už je všechno v pořádku.

První si téhle nesrovnalosti všimly zpravodajské relace, ale ve městě do toho pořádně šláply až církve. Některé čekaly na konec věků posledních tisíc let, takže jim Adele ani nemohla mít za zlé, že je to tak rozvášnilo. Měla jim ovšem za zlé, jak to lidem servírovaly. Na světě by se určitě našla větší „semenišť hříchu“. Dillí je zaplavené chudinou, Moskvu si rozebrali mafiáni, Bangkok je ráj pedofilů. Slyšela, že na severozápadním pobřeží zbylo pár měst, kde se po západu slunce pořád stíhlí na černochoy. Ale všichni nenávidí New York.

A to se tu nedějí jen špatné věci. Museli pozastavit státní loterii – během jednoho týdne vyhrálo tolik lidí, že ji to položilo. Knicks se dostali do finále a Mets vyhráli pohár. Spoustě lidí s rakovinou začalo být z něčeho nic lépe a pár nešťastníků s plně rozvinutým AIDS přestalo vykazovat jakékoliv známky choroby. (Pořádají se teď nové zájezdy. Dvoupodlažní autobusy nacené nemocnými a postiženými. Adele se snaží přesvědčit sebe samu, že jsou to jen další turisté.)

Nejhorší jsou přespolní misionáři. Prakticky denně se jí připleťou do cesty, vrazí jí pod nos nějakou svatou knihu v miniaturním

vydání a ptají se, jestli už je spasená. Cím dál tím lépe je dokáže poznat na dálku, užvaněné ostrůvky narušující plynulý tok řeky chodníku, tváře jim září vnitřním jasnem, který by si žádný soudný domorodec nedovolil stavět na odív bez tří piv v sobě a tučné výplaty v kapse. Táhle zrovna jeden stojí, skoro pod žebříkem od lešení. Pitomec, udělá dva kroky dozadu a zdvojnásobí se pravděpodobnost, že ho srazí autobus. (Načež ten autobus začne houřet.)

Ve chvíli, kdy si ho všimne, všimne si i on jí, podřobaná tvář se rozšklebí v širokém úsměvu. Připomene jí slepé čolky, co mají na kůži místa citlivá na světlo. Tenhle je citlivý na nespasené. Adele zahne doprava, aby obešla lešení, ale on se jí znovu širokým úkrokem postaví do cesty. Zahne vlevo, on sebou hodí stejným směrem.

Zastaví se, povzdechne si. „Co?“

„Přijala jste už...“

„Jsem katolička. Máme to od narození, víte?“

Shovívavý úsměv. „To přece neznamená, že bychom si nemohli promluvit, nebo ne?“

„Nemám čas.“ Pokusí se o kličku, doufá, že ho překvapí. Kopíruje její pohyb jako zkušený fotbalový obránce.

„Tak vám aspoň dám tohle,“ prohlásí a vtiskne jí něco do ruky. Není to pidibible, je to větší. Leták. „Ten pamětihodný den nastane 8. srpna.“

Teprve teď Adele zpozorní. Osmý srpen. 8. 8. – podle Čiňanů šťastný den. Má ho v kalendáři označený jako vhodný na takové věci jako půjčit si auto nebo vyrazit do Ikey.

„Stadion Yankees,“ upřesní. „Připojte se k nám. Budeme se modlit, aby se město zase napravilo.“

„Jasně, když myslíte,“ řekne a konečně kolem něj proklouzne. (Ve skutečnosti ji nechal jít. Věděl, že už se chytila.)

Leták si přečte, teprve když se vymotá z centra, protože ulice v něm jsou úzké a těsné, a tak musí mít oči na stopkách. Je horko, všichni mají puštěnou klimatizaci. A málokdo ty věci přišroubovává, jak se patří.

„MODLITBA ZA DUŠI MĚSTA,“ hlásá leták, a Adele to kupodivu začíná zajímat. Na letáku stojí, že přes pět set tisíc Newyorčanů přislíbilo dostavit se toho dne na shromáždění a spojit síly ve společné modlitbě. Tyhle věci teď mají sílu, pomyslí si. Jedna laborka v Princetonu – nedávno ji obnovili a uvolnili další zdroje na výzkum – to vědecky dokázala. Jestli to znamená, že nám někdo tam nahoře naslouchá, nebo že lidské mozkové vlny ovlivňují chod věcí, jak tvrdí vědci, to neví. A je jí to jedno.

Mohla bych zase jezdit vlakem, napadne ji.

Mohla by se vysmát příštím pátku třináctého.

Mohla by... a tady jí myšlenky zaškokrtnou, protože na tohle se normálně snaží nemyslet, ale už je to nějakou dobu a beztak nikdy nebyla úplně spořádaná katolická děvče. Takže by možná, jenom možná, mohla zase zkusit s někým chodit.

Zatímco se jí tohle honí hlavou, prochází parkem. Obejde obrovský, přeplněný trávník, na kterém se čile míhají černé děti, líně opalují bílí dospělí a křížuje ho pár snědých dědulů s vozíky naloženými italskou zmrzlinou. I když si na tyhle věci obvykle dává pozor, leták ji rozptýlil, takže si nevšimne, jak poblíž zastavil jeden ze zmrzlinářů a španělsky nadává, jelikož mu kolečko uvízlo v měkké hlíně.

Tím se dostal přímo do dráhy rozběhnutého chlapce, který očima sleduje klesající frisbee – s drzostí městským dětem vlastní předpokládal, že až tam dorazí, vozík už bude dávno někde jinde. Místo toho do vozíku v plné rychlosti vrazí, což konečně upoutá Adelinu pozornost. Přilíší pozdě si ale uvědomí, že se ocitla v epicentru jednoho z těch zničujících řetězců náhod, které uvidíte jenom v groteskách a přeměněném městě. V chaplinovském sledu

naprosto nepravděpodobných událostí se vozík překotí a do trávy z něj vypadnou vaničky pestrobarevné zmrzliny. Kluk vozík s akrobatickou přesností přeskočí, naprosto náhodou, a oběma nohama dopadne na jednu z vaniček. Je to taková rána, až z vaničky vyletí obsah jako střela. Borůvkovo-kokosovo-červený projektil se řítí Adele přímo do obličeje, tak rychle, že ani nemá čas vykřiknout. Bude to dobrota. A nejspíš ji ještě srazí pod kola blížících se bicyklů.

V poslední chvíli do letící hmoty narazí frisbee a změní její směr. Ledová chuť ovoce se rozprskne po holých zádech řady opalujících se lenochů. Radost z toho nemají.

Adele se po tom úniku jen o vlasek podlomí kolena. Ztěžka dosedne na trávník, srdce jí tluče jako o život, zatímco pocákaní spoluobčané píšou, zmrzlinář se přesvědčuje, jestli je chlapec v pořádku, a holubi se začínají houfovat.

Náhodou se podívá na zem. Roste tam čtyřlístek, stačí natáhnout ruku.

Nakonec vyrazí k domovu. Za rohem baráku uvidí na popelnici černou kočku. Má rozbitou hlavu a někdo se ji pokusil upálit. Zádoufá, že už byla mrtvá, a přidá do kroku.

* * *

Adele má na požárním schodišti zahrádku. V jednom truhlíku roste lilek a bylinky – do toho přesadila čtyřlístek. V dalším jsou papriky a květiny. A v tom velkém rajčata a unavený kadeřávek, který zahubí, když ho bude dál otrhávat tímhle tempem. (Ale má pro něj slabost.) Náhodou se to letos rozhodla všechno vysázet, a byla to šťastná náhoda, protože co se věci změnily, pro velkoobchody je složitější dovážet do města jídlo a ceny vystřelily nahoru. Na farmářském trhu, kam chodila o nedělích, si zahrádkáři začali vyměňovat plody svého domácího snažení, takže utrhně dva drobné, tmavě fialové lilky a hrst ostrých papriček. Dala by si čerstvé ovoce. Maliny, nejspíš.

Cestou ven zaklepe na sousedovy dveře. Když otevře, vypadá překvapeně, ale zároveň má radost, že ji vidí. Přijde jí, že taky možná čeká na svoje štěstí. Rychle to promyslí a pak mu podá jeden lilek. Kouká na něj dost zaraženě. (Není ten typ, co by jedl lilek.)

„Pak se tu zastavím a ukážu ti, co se z něj dá uvařit,“ slíbí. A on se zazubí.

Na trhu vymění ostré papričky za sladké maliny a lilek za dva řapíky pozdní rebarbory. Chtěla by slyšet i nějaké novinky, a tak chvíli pobude a prohodí pár slov s každým, kdo si sedne poblíž. Lidé teď mluví mnohem víc než dřív. Je to fajn.

A každý, každý, s kým se dá do řeči, se chystá na tu modlitbu.

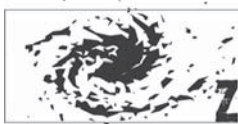
„Chodím na dialýzu,“ pronese stařenka usazená pod rozkvetlým stromem. „Vždycky, když mě k té věci připojí, umírám strachy. Dialýza vás teď může zabít, víte?“

To mohla vždycky, nechá si pro sebe Adele.

„Pracuju na Wall Street,“ prohodí další žena. Mluví úsečně a svírá tašku s čerstvými rybami, jako by nesla zlato. Vlastně ho skoro nese, ryby jsou teď drahé. Na náhrdelníku se jí kývá přívěsek s drobným egyptským skarabem. „Kvantitativní analýza rizik. Všechny modely jsou teď v loji. Jako jedině nás nevyrazili, když se sesypal hypoteční trh, a teď tohle.“ Taky se bude modlit. „I když jsem v podstatě ateista. To je fuk, hlavně když to pomůže, ne?“

Adele zjistí, že takových je jich spousta, všichni unavení z těch každodenních rituálů, všichni vystrašení, že je nakonec nepravděpodobnost stejně dostane.

Vrátí se zpátky domů, natrhá trochu bazalky a odnese ji naproti. Soused vypadá trochu nervózně. Neviděla, že by měl kdy v bytě takhle naklízeno, koupelna je ještě zřetelně cítit Savem.

Snaží se nesmát a předvádí, jak se loupe a krájí lilek, jak se solí, aby se z něj dostaly toxiny („víš, je příbuzný s rulíkem“), a jak se restuje s bazalkou na olivovém oleji. Snaží se vypadat, že to na něj udělalo dojem, ale vidí na něm, že normálně jí zeleninu leda propasírovanou přes prase.

Pak se usadí a ona mu řekne o té modlitbě. Pokrčí rameny. „Půjdeš tam?“ dotírá na něj.

„Ne.“

„Proč ne? Mohlo by to pomoci.“

„Možná. Možná se mi ale líbí, jak je to teď.“

To jí vyrazí dech. „Hele, minulej tejden vykolejil vlak.“ Dvacet mrtvých. Od té doby se v noci budí zalitá studeným potem, v uších jí znějí výkřiky.

„To se mohlo stát kdykoliv,“ odpoví a ona překvapeně zamrká, protože je to pravda. Oficiální stanovisko je, že někdo, nejspíš drážní dělník, zapomněl na kolejích hasák, hned u elektrických rozvodů. Pravděpodobnost, že se hasák do rozvodů trefí a způsobí zkrat a následný výbuch, byla jedna k milionu. Ale ne nula.

„Ale... ale...“ Snaží se mu připomenout další hrůzy, co se staly. Úniky plynu. Záplavy. Zřícený dům v Harlemu. Smrtelné napadení kachnou. Pár bytů v jejich domě se vyprázdnilo, protože spousta lidí to prostě nezvládá. Její sousedka – ta se zlomenou rukou – se stěhuje koncem měsíce. Do Seattlu. Mají tam lepší cyklostezky.

„Věci se serou,“ řekne jí na to. „Dělo se to dřív a stává se to i teď. Někdy víc, někdy méně.“ Pokrčí rameny. „Ale serou se pořád, ne?“

Adele se nad tím zamyslí. Přemýšlí dlouho.

Zahrají si karty, dokonce si dají i trochu vína, a Adele si ho dobírá kvůli přesušenému kuřeti. Líbí se jí, že se tak snaží. A ještě víc se jí líbí, že nemusí myslet na to, jak strašně byla osamělá.

A tak se přesunou k němu do ložnice a je jim trochu trapně a ona se stydí, protože už je to nějaký pátek a člověk prostě vyjde ze cviku, a on je trochu nešikovný, nejspíš protože pochytil nějaké zlozvyky z porna, ale nakonec to zvládnou. Použijí kondom. Než si ho nasadí, pro štěstí na něj plivne. Z pelesti visí přívěsek s králičí packou, který pohládí, než se zase začne věnovat jí. Přísahal, že je v pořádku, a ona bere prášky, ale... no. Věci se serou.

Zavře oči a na chvíli si dovolí zapomenout.

* * *

Té modlitby jsou plné zprávy. Kulminuje to následující týden. Mediální kašpárce na obrazovce spekulují, že nějaký efekt by to mít mělo, když se zúčastní dost lidí a budou vyzařovat „pozitivní energii“. Dávají si pozor, aby nepoužívali terminologii žádné konkrétní církve, přece jen – pořád je to New York. Po celém městě se plánují další setkání pro ty, kdo se nechtějí shromáždit pod evangelickou zástavou. Pojízdné sukkótové stánky vyrazily do ulic, i když se tenhle svátek slaví úplně jindy, prostě aby daly lidem vědět, že i v jedné ze synagog se bude něco dít. Brooklynem se nedá projít, Adele na každém rohu staví nějaký svědek Jeho-uv. Pro Humanistické ateisty pořádají kdesi „konstruktivní vizualizaci“. Ne všichni věří, že je spasí Bůh nebo snad bohové. Ale svět teď takhle prostě funguje, a všichni to chápou. Když to, že si držíte palec, může ovlivnit hod kostkou, proč by nemohlo fungovat něco většího? Na držení palců není samo o sobě nic zvláštního. „Nosí to štěstí“ jenom proto, že tomu lidé věří. Když je přimějete, aby věřili v něco jiného, bude to fungovat taky.

Akorát že...

Adele prochází kolem botanické zahrady, kde zrovna probíhají přípravy na velký šintoistický svátek. Zastaví se a sleduje, jak vztýčují elegantní červenou bránu.

Pořád se bojí metra. Pořád je stejně skeptická, takže si stran souseda nedělá nijak velké naděje, ale stejně... je vážně fajn. Její rána se pořád točí kolem rituální očisty a cestou do práce se pořád vyhýbá nebezpečným místům – ale upřímně, jak moc se to liší od toho, co dělávala dřív? Předtím to bylo namalovat se a učesat a dávat pozor na zloděje. Chodí teď víc pěšky než dřív, shodila pět kilo. A ví, jak se jmenují její sousedé.

Rozhlédne se a všimne si, že kolem je pár dalších zevlounů, i oni sledují vztýčování brány. Rychlá výměna pohledů, pár jich kývne, pár se usměje, pár si jí nevšímá a stočí pohled jinam. Ani se jich nemusí ptát, jestli se chystají na některý z těch obřadů, vidí na nich, že nikam nepůjdou. Někdo reaguje na strach tím, že utíká do bezpečí, snaží se věci změnit, chce to mít pod kontrolou. Zbytek se se změnami smíří a dál si žije svoje životy.

„Slečno?“ Poplašeně se ohlédne, stojí tam mladík a natahuje k ní ruku se známým letákem. Není tak vlezlý jako ten chlapík v centru, hned jak si leták vezme, přesune se dál. MODLITBA ZA DUŠI MĚSTA je už zítra. Kyvadlové autobusy („Obzvlášť požeňnané!“) budou svážet lidi ze všech koutů města.

POTŘEBUJEME VAŠI VÍRU, stojí na konci letáku.

Adele se usměje. Opatrně leták skládá, její prsty se rozvzpomínají na dovednosti z dětství – a už je hotovo.

Vytáhne svatého Kryštofa, políbí ho a zastrčí do složeného ocasu, aby svůj výtvar jaksepatří vyvážila.

Pak vlašťovku vypustí a ona letí a letí a letí, zmenšuje se na své nemožné dlouhé cestě, až nakonec zmizí v jasně modré obloze.

*Poprvé vydáno v online magazínu Clarkesworld
v září 2009*

Přeložil Mikuláš Bryan

MEDAILONEK

N. K. JEMISINOVÁ

Ačkoli se Nora rozhodla publikovat pod jménem N. K. Jemisin, z něhož nelze na první pohled uhadnout pohlaví autora, u nás má v tomto ohledu tahle nadějná Afroameričanka (nar. 1972) díky přechylování smůlu. Žije v newyorském Brooklynu a vedle spisovatelského řemesla se zabývá psychologickým poradenstvím. Povídka „Nenulové pravděpodobnosti“ byla nominována na ceny Hugo a Nebula a je teprve její desátou vydanou prací. Rozhodně v ní ale dokazuje, že si dokázala podmanit náročné umění napsat krátký příběh se záviděníhodnou lehkostí. Do žánru vstoupila v roce 2004 a už dnes si vydobyla poměrně slušnou pozornost, a to zvláště díky románovému fantasy debutu **The Hundred Thousand Kingdoms** (Sto tisíc království, 2010), za který si opět vysloužila nominaci na Huga a Nebulu. Jeho hrdinka je ke svému překvapení jmenována dědičkou trůnu, ovšem v rámci kruté vladařské rodiny to pro ni může znamenat spíše trest smrti než požeňnaní. Kniha zaznamenala okamžitý úspěch a byla v těsném závěsu následována pokračováním **Broken Kingdoms** (Rozvrácená království, 2010). Trilogii *Inheritance* (Dědictví) zanedlouho uzavře připravovaný román **The Kingdoms of Gods** (Království boží, 2011) a kdoví, zda se série nedočká i českého vydání, v poslední době je u nás o úspěšné fantasy z pera nováčků značný zájem.

Mike Resnick

Kilimandžáro: Bajka o Utopii

(KILIMANJARO: A FABLE OF UTOPIA)

Prolog
[rok 2234 n. l.]

Nejúchvatnější pohled v Africe je na majestátní Kilimandžáro, nejvyšší horu kontinentu se špičkou pokrytou sněhem. Na jižních svazích byl zabit největší slon, který kdy žil, a můj lid věří, že na vrcholku přebývá bůh Enkai. Za jasného dne je z vrcholu hory vidět na vzdálenost více než sedmdesát mil. Kilimandžáro bylo v minulosti domovem nejen Masajů, ale i zvířat, jejichž počet kdysi přesahoval milion kusů. Pod akáciemi žili vedle sebe sloni s nosorožci a buvolí, u napajedel číhali lvi a leopardi, aby zaútočili na nic netušící antilopy. A tam, kde svahy přecházely v roviny, stávaly naše *manyaty*.

Ale ty doby dávno minuly.

Zvířata už nejsou na Kilimandžáru žádná a lidí jenom pár. Dnešní Masajové žijí na jiném Kilimandžáru, o němž mám za úkol vám vyprávět.

Všechno začalo roku 2122 našeho letopočtu. V té době se na oběžné dráze Země začaly budovat pozemskému životu přizpůsobené eutopické světy. Rada Eutopie udělila právo osídlit sedmdesát tři z nich sedmdesátí třem skupinám, které usilovaly o vytvoření své vlastní kulturní Utopie. Ne všem kolonistům se dařilo tak dobře, jak doufali. Komunistický svět zbankrotoval, v muslimském vypukla krutá občanská válka a křesťanští fundamentalisté, místo aby zorali pole a zasedli obilí nebo požádali Zemi o podporu, čekali na Boží pomoc tak dlouho, až většina z nich pomřela hladem. Další světy se potýkaly s dalšími problémy. Některé je dokázaly překonat a pokračovaly ve svém vývoji dál, jiné těžkostem podlehly a byly opuštěny.

Jeden z nových světů zajímal můj lid víc než jiné. Byla to Kirinyaga, jediná eutopická kolonie osídlená africkým kmenem Kikujů.

A protože Masajové obývali oblast Keni společně s Kikuji po celá staletí, studovali jsme všechny aspekty společenského vývoje na jejich planetoidu, každý úspěch i neúspěch, abychom se poučili z jejich chyb.

Zpočátku, pod vedením muže jménem Koriba, převládaly chyby a neúspěchy. Poté, co se Koriba vrátil do Keni, začal život na Kirinyaze fungovat lépe, ale obyvatelé časem zapomněli, že smyslem eutopických světů je vytvořit skutečnou kulturní Utopii. Kirinyaga oslavila již sto dvanácté výročí své existence a prosperuje velmi dobře, ovšem jako vazal africké Keni, nikoli jako nezávislý svět usilující o odstranění nespravedlnosti v keňské a kikujské společnosti.

Po mnoha letech, dokonce po celých desetiletích usilovného snažení byl v roce 2234 n. l. eutopický svět konečně přidělen i mému lidu. Nový domov jsme se rozhodli pojmenovat podobně jako Kikujové, tedy podle hory, na níž žije náš bůh. Všeobecně se ví, že Kilimandžáro je velkolepější než hora Kirinyaga a náš Enkai je odjakživa považován za mocnějšího boha, než je kikujský Ngai.

Když jsme dostali příslušná povolení, navrhli jsme ve spolupráci s terraformery reliéf nové země, vybrali zvířata a ptáky, které bylo potřeba naklonovat, a rostliny, které měly být zasety či vysazeny. A jak jsem zmínil už dříve, rozhodli jsme se, že než se na Kilimandžáro přestěhujeme, důkladně prostudujeme historii Kirinyagy, abychom se vyvarovali chyb jejich obyvatel.

Nacházet omyly a snažit se je pochopit je součástí mé práce. Jmenuji se David ole Saitoti, což znamená David, syn Saitotiův, a jsem historik. Patřil jsem k těm několika málo lidem, kteří dostali za úkol prostudovat podrobně vývoj Kirinyagy, a protože jsem se jako jediný rozhodl na novém planetoidu žít, byl jsem pověřen zaznamenáváním historie nového Kilimandžára.

Už jenom osídlit prázdný svět je obrovský úkol. A proměnit ho v masajskou Utopii je úkol ještě větší. Pravděpodobně si nedokáži vést podrobný deník, ale pokud mi to čas dovolí, zaznamenám všechny důležité události.

Nevím přesně, jak bude vypadat naše Utopie, ale na základě toho, z čeho jsme se poučili (zejména na případu Kirinyagy), mohu říct následující: Tentokrát si budeme počínat správně.

1. Rozbřesk na Kilimandžáru [2234 n. l.]

Kikujové se stali otroky svých tradic a to byla chyba, které se rozhodně chceme vyhnout. Stejně jako se všem nemůže líbit tentýž kabát, nemůže všem vyhovovat jeden způsob života.

Masajové jsou z národů na Zemi ten poslední, který by se chtěl odcizit starým zvyklostem. Proto jsme na polovině Kilimandžára vytvořili pastviny pro ty, kdo se rozhodli žít tradičním pasteveckým způsobem.

Před příchodem Evropanů používaly téměř všechny africké kmeny jako platidlo dobytek. Nevěsta měla cenu určitého počtu krav, tomu, kdo se nějak provinil, udělil náčelník pokutu také v kravách, a tak dále. Pro nás Masaje byl dobytek vždy ještě důležitější, zejména pro *el Moran*, mladé válečníky, kteří se živí převážně směsí krve a mléka. Tam, kde to naše náboženství předepisovalo, jsme obětovali mladého býčka nebo krávu, uvařili je a snědli, ale dobytek sloužil především jako platidlo a zdroj krve a mléka.

Civilizovaní Masajové samozřejmě odhodili tradiční červené pokrývky a začali se místo nich oblékat do kalhot, košil a obleků, vlasy si přestali barvit červeným okrem, kopí vyměnili za aktovky a stáda prodali za peníze. Ale pořád to byli Masajové, jejichž potřebám bychom měli vyjít vstříc.

Na tradicionalisty čekaly *manyaty*, na ostatní města. Vzniklo i několik farem západního stylu, protože i když se řada Masajů chce živit výhradně mlékem, krví a masem svého dobytka, někteří si zvykli na modernější stravu.

Máme pět měst. Proč zrovna pět? Na tohle téma jsem četl řadu spekulací. Někdo si myslí, že Masajové považují pětku za mystické číslo, jiní tvrdí, že jsme měst chtěli vybudovat